

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik raponkint reggel, kivéve hétfőn

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség: ■

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre

8 kor., negyed évre 4 kor.

Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre

10 kor., negyedévre 5 kor.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája

Batthyány-utca 5. sz.

Egyes szám ára 6 fillér.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

Május elseje.

A virágfakadás hónapjában kikél a szabadság virága is és illatával eltölti az emberiség gondolatvilágát. A munka ünnepét jelenti már réges-régen május elseje. A munkások milliói az egész földkerekségen ezen a napon ünnepet tartanak és sajnos az ünnepet sokszor elégtelen zavargásokra használták fel nem hivatottak és elnevezték ezt a napot vörös májusnak.

Az ünnephez forradalmi jelentőséget adtak azáltal, hogy a májusi ünnepet felhasználta sokszor a csöcselék és annak is a söpredéke arra, hogy a zavarosban halászott.

S nem egy helyütt van feljegyezve hogy az ünnep leplét sokszor alacsony büntettek palástolására használták fel. Mig az ünneplő körmenetek körüljártak addig a büntől nem irtózó csöcselék had merényleteket intézett a magánvagyon ellen és így aztán ezer és ezer helyen jött hire május elsején annak, hogy egy-egy városban és községben e napon rablási merényletek fordultak elő, amelyeket aztán fegyverrel kellett megtorolni. Így történt aztán hogy a tömeges vérontások, amelyek elkerülhetetlenekké váltak e napon adták május elsejének a vörös május nevet. Hiszen a szocialismusnak az elvéért alig is fordult elő, hogy valahol is a fegyverhez kellett nyulni. Legtöbbnyire fosztogató csoportok és minden felelőség nélküli egyedek ellen irányult a fegyveres támadás amely az államrend szempontjából sok helyütt elkerülhetetlen volt.

Most nálunk is ezekben a felpuskarozott napokban bizony nemcsak a kormány de mindenütt a rendőrség is megteszi erre a napra a legmesszebbmenő praeventív óvintézkedéseket.

Kötelessége is megtennie, de egyet ne tévesszen szem elől. Azt, hogy ott ahol elkerülhető ott ne lépjen közbe a rendőrség. Mert itt nálunk alig hiszszük hogy a szocialista agitatorok bármit is óhajtanak tenni az államrend

ellen. Ugy tudjuk, hogy a mi szocialistáink erősen tisztelik a fegyelmet és semmiféle tiltott eszközökhöz nyulni nem szándékoznak.

Sőt maguk is a legerélyesebben azok vannak, nehogy hivatlan elemek az ő protektorátusuk alatt zavart csináljanak.

Adjuk meg tehát ezen a napon a munka ünnepeinek a maga tiszteletét, de egyuttal ne tekintsük a hatóság részéről zsarnokságnak azt, ha a polgárok vagyoni és személybiztonsága megvédése érdekében kénytelen szigorubb rendszabályhoz nyulni.

Hisszük hogy egyrészt ez a rendőri tapintat, másrészt a munkások vezetőinek higgadtsága nem engedi oda juttatni a dolgokat, hogy nálunk is kivételes eszközöz kelljen nyulni a rendért felelős hatóságnak.

Ennek a hitében hogy a munka tiszteletének az ünnepe lesz nálunk is a mai nap nem pedig a zavarosban halászó csöcselék rendetlenkedésének az ürügye — mi is örömmel üdvözljük a munkások ünnepét május elsejét!

Csillag Károly.

A város és a szinidirektor.

Dr. Brenner József városi ügyész elkészítette azon szerződést, amely Szabadka és Pesti Iliás Lajos szinidirektor közt a színházra vonatkozik. A szerződésben természetesen a város mint bérbeadó és Pesti Iliás mint bérbevevő szerepel. Ez okmányt e színiév dra Pesti, ki tegnap városunkban időzött, nem írta alá, mert két szakaszt magára nézve hátrányosnak talált és e két pont kihagyása végett a tanácshoz kérvényt nyújt vagy nyújtott be s ezzel kapcsolatban hangsúlyozza azt, hogy a szabadkai színház tűzrendőri s egyéb szempontokból is oly állapotba helyeztessék, mely esetleg a színház bezárását megakadályozza.

A direktor által nehézményezett 15. §. így hangzik:

»Azon esetben, ha az előadások megtartását s a színiévad befejezését előre nem látott véletlen esemény meggátolja, vagy az előadások rendőrileg betiltatnak, a bérlőnek a város közönsége ellen sem ezen, sem más esetben semminemű kártérítési joga nincs.«

E pont az eddigi szerződésekben soha sem fordult elő. Azonban az ügyészséget e tekintetben a gondos körültekintés és előre látás vezérelte; amennyiben az újabb színházi bezárás (Győr), esetleg ami színházunkat is érheti, akkor a város nyakába 60-80,000 korona kártérítési pört is akaszthat. Ennek pedig a város közönsége nem teheti ki magát. A győri színház bezárására, mint tudjuk, legfőképp az szolgálta okul, hogy vasfüggönyt nem lehetett alkalmazni. Hát a miénknél — mint itteni mérnökök egyike hangoztatta — szintén alig lehetséges a vasfüggöny alkalmazása.

Azért szükséges, hogy a tanács (Győrben a kir. ügyész) haladéktalanul keresse meg a belügyminiszteriumot aziránt, hogy szakközegeit színházunk megvizsgálására kiküldje és pedig mentől előbb, mert bizony megtörténhetik az, hogy e szakközegek esetleg a színiévadunk tartama alatt toppannak be hozzánk és bezáratják a Thália csarnokát s akkor a direktor és népe télviz idején szállingózhatik a szélrózsa minden irányában szertesztét. Színházunknál tódozgatás-fódozgatás mit sem ér; itt eleve is elsősorban a belügyminiszterium szakközegeinek a véleménye elsősorban a fő s csak ezek meghallgatása után foghatunk színházunk renoválásához, nehogy a renovált színházunk is esetleg a győri színház sorsára jusson.

A nehézményezett második pont (20. §.) mér egyedül a szinidirektor működésére vonatkozik: hogyha a szerződési pontokat az igazgató benem tartaná, megszegné, a városnak jogában állna a bérlő igazgatót kártérítés nélkül azonnal kihelyezni.

Hát e pontozat minden ilyfajta szerződésben befoglaltatik. Szervezen a direktor oly társulatot, amely városunk müigényeit kielégíti, a heti műsort ne változtassa minduntalan, vonzó darabokat hozasson színre stb., szóval igyekezzék emelni a színészet nivóját minden tekintetben, akkor a 20. §. nem leend sérelmes pont.

A fönnebbieket felsorolása után még egyelőre azt hangoztatjuk, hogy a szerződést rövid idő alatt alá kell hogy írja, ugy a szinidirektor mint bérbevevő, ugy a város mint bérbeadó. Szerződés nemléteben az egyik fél is, a másik fél is gondolhat egyet mást és a közönség hoppon maradhat.

VIZGYÓGYINTÉZEZÉSE
A GÖZFÜRDŐ TELEPÉN.

Gyógymódok: vizcúra: ülő-félfürdők, ledörzsölések, massage, szénsavas fürdők (nauheimi cura).

Javalva: ideggyengeség, = álmatlanság, ideges főfájás, szédülésnél, idegfájdalmaknál, emésztési zavaroknál, a sziv és véredények megbetegedéseinél (nauheimi cura).

Részleges és teljes villany- és fényfürdők specifcus és biztos gyógymód rheumatismus ellen. Naajon mérsékelt árak!

Szélcsend.

Az országos és helyi politika szélesendje arra jó, hogy ezen közben érjék meg az országos és helyi közvélemény nagy kérdésekben, miután új események nem tartják fogva a figyelmet. De mivel ezt a belső forrongást számon tartani és regisztrálni nem lehet, nézzük, mi foglalkoztatja most azokat a kedélyeket, amelyek események nélkül el nem lehetnek.

*

Szemére vetik a kormánynak, hogy bünvádi eljárás alá vonja a vasutasokat, holott amnesztiát ígért. Erre az a megjegyzésünk, hogy amnesztiát csak az új tizenhármak, a kik most a sikertelen mozgalom mártyrjai, hoztak javaslatba. De ahhoz a kormány hozzá nem járult, hozzá sem járulhatott.

Mert uram Isten! mi lenne a sztrájkolók országából, ha a felbujtókat példásan meg nem büntetnék. A sztrájkpénztárból ellátják magukat, évek óta visszafojtott szónoki dühüket bámész publikum előtt kiöntik és — ezer meg ezer existenciát dűlnak föl. Nem addig a! Példát kell statuálni. Igaz, hogy ne drákói példát. De salamonit.

Kérdik azt is, miért vannak a főcinkosok fogva? Egyszerűen azért, nehogy egy újabb sztrájk átkát hozzák az országra.

Csak sose felejtenék a kérdezés nélkül tanácsot adó urak, hogy mást jelent tanácsokat osztogatni és mást realisan kormányozni egy ország hajóját.

*

A német birodalmi gyűlésen a tőzsdetörvény reformját tárgyalják. Egyszerre eszünkbe jut, vagy inkább csak rémlik, mintha vagy három esztendővel ezelőtt Zselénszky Róbert gróf, Sággy Gyula és társaik felszólították volna az akkori Széll kormányt. Nyújtson be a határidőzletre vonatkozó törvényjavaslatot.

És eszünkbe jut vele a javaslatok, novellák, reformok, szerződések és szerződés-meghosszabbítások egész sora, no meg az Ausztriával való kiegyezés, melyek mind az idők méhében várják napvilágra jöttüket.

A képviselő urak pedig nem oly tulbuzgók, hogy a kényszerű szünetet studiumra használják föl. Az interpelláció, a napirend előtti felszólalás, meg a közbeszólások olcsóbb és kipróbáltabb eszközei a sikernek és vele a népszerűségnek. Eddig hála Isten, mégis uralkodik annyira a szemérem és jóízlés, hogy a menetelmi jogot a képviselő urak nem használják föl oly módon, mint azt a Reichsrathban teszik.

És akadt még képviselő, aki Tiszát el akarja söpörni csak azért, mert »a miniszterelnöki székben nem maradhat az a férfi u, akiről az osztrák képviselőházban oly módon nyilatkoznak.« Nos, aki Ellbogen pizkolódásait ennyire komolyan veszi, azt mi nem vehetjük komolyan.

De azért, ha szerdán vagy mikor — nem tudni — megnyílik az új ülészak és átessenek a vele járó új választásokon, formalításokon: meg fog indulni a szóárakat, amelyet a szünet most a »kibeszélőkbe« fojt.

*

Az új ülészak megnyitása napját akkora tervezik, mikor a király Budapestre jön. Ezuttal dicsőségben jó hozzánk a felség. Ünnepelesen fogadják. A dinasztia és a trón közötti harmónia okáért dezavualta ősei akaratát. Sirjában nyugovó Rákóczynek lelke többé nem csapong hontalan, — az ő királyi akaratából. Hogy ez micsoda önmegetagadást jelent oly konzervatív, családi tradícióhoz oly hiven ragaszkodó uralkodónál: azt csak a Rónay Jácintok, az udvarnál igazán otthonos magyar urak tudják.

A vasuti sztrájk ismet argumentumot adott a Windischgraetz, Beck-féle udvari áramlatnak, kik szerint csak egy forradalmi és egy elnyomott Magyarország képzelhető és tertium non datur. A vasutas sztrájk megint a forradalmi Magyarország képét mutatta.

A király azonban jó; a király azonban nagy. Azzal a tervvel foglalkozik, hogy a civillistaemelés első évi két milliót kamat nélküli kölcsön gyanánt adja az eladósodott vasutasoknak. Akkor igazán kigyulnak majd az örömtüzek minden vonalon. És a vasutasok karával mondja az egész ország: mikor jön más hasonló.

Városi építkezések.

Azon nagyfontosságú építkezési tervek a melyek most városunk tanácsát foglalkoztatják, valóban óriási megfontolást igényelnek és éppen ezért rendkívül érdekes és megszívlelésre méltó a város tanácsához legújabbban érkezett ajánlat, amely ha beválik, talán évekkel előbb megvalósíthatóvá teszi az összes tervbe vett építkezéseket és így városunk előhaladására jelentékeny befolyással lesz.

Már említést tettünk egy izben lapunkban arról, hogy egy olyan nagyszabású ajánlatot tett egy tekintélyes fővárosi vállalkozó cég, a mely felöleli magába az összes tervbe vett építkezéseket és ezeket olyan módon véli kivihetőnek, hogy a város aktív vagyona a legkisebb csorbát sem szenvedheti.

Városunk tanácsa ma foglalkozott a Gerste és Babócsay fővárosi építész vállalkozók ezen ajánlatával és arra a megállapodásra jutott, hogy az ajánlatot komoly megfontolásra érdemessé teszik a rendkívül előnyös feltételek és magának a cégnek elismert és a külföldön is nagy tekintélyű hirneve.

A cég az összes tervbe vett építkezési munkálatokat és pedig a vízvezeték, csatornázás, Palics, kaszárnyák, csapatkórház és az új színház felépítését felöleli ajánlatában és mindezen munkálatokat a város legkisebb megterhelése nélkül hajlandó elvállalni, csupán az új építmények jövedelmének részbeli és bizonyos meghatározandó ideig leendő átengedésével tervezi a költségek megtérítését.

A tanács alapos megfontolás és a mérnöki hivatal tanulmányozása alapján mindezekelőtt a vízvezeték és csatornázás tervezetével bizta meg a céget és e végből az összes már meglevő műszaki adatokat a cég rendezésére bocsátja azzal, hogy ezen építkezésekről részletes költségvetés és tel-

jes tervezetet készítsen valamint a költségek fedezésére és biztosítására nézve is tegyen részletes előterjesztést. Ezen megbízásból kifolyólag a város semmiféle anyagi garanciát nem vállal.

A tüzelraktanya és csapatkórház építési terveinek és költségvetésének elkészítésével is megbizta a tanács az ajánlattevő céget. Ezen munkálatokért, ha az építkezéssel a cég nem bizatnék meg, az építkezésekre megajánlandó költségekből $\frac{6}{10}\%$ -ot munkadíj hajlandó a cégnek átengedni.

A mai tanácsülésen foglalkozott a tanács a színházi épületünkkel is és miként azt az eddigiekből következtetjük egyelőre nem sok reményünk lehet egy új színházépületre, mert a nagyszámú egyéb építkezések folytán csupán a legszükségesebb közbiztonsági és tűzbiztonsági intézkedések vétetnek legközelebb foganatba.

A színházra vonatkozó eddigi összes javaslatok köztük a színügyi bizottságé és a mérnöki hivatal szakvizsgálatról szóló jelentés is, a mely szerint a színház épületének menyezete megrepedt, kiadatnak a mérnöki hivatalnak, hogy sürgős jelentést tegyen arról hogyan lennének a követelményeknek megfelelő közbiztonsági intézkedések keresztülvihető.

HIREK.

— **Személyi hír.** Schmauss Endre főispán ma reggel rövid tartózkodásra a fővárosba utazott.

— **Dr. Dekker Gyula kir. ügyész.** A Kerekes János áthelyezésével megüresedett zombori kir. ügyészi állásra, mint értesülünk dr. Dekker Gyula kir. ítélőtáblai bíró a helybeli kir. járásbíró vezetője is pályázott.

— **Amnesztia a vasutasoknak.** A vasutasok hivatalos lapja hozza a kereskedelemügyi miniszternek rendeletét, a mely a kormány álláspontját a sztrájkolókkal szemben tiszta világításba helyezi. A miniszteri rendelet teljes amnesztiát ad az összes vasutiaknak és biztosítja mindazokat, akik már eddig újra munkába léptek, hogy ellenük semmiféle megtorló lépéseket tenni nem fog, csupán a büntetendő cselekményeket elkövetettekkel fog az igazságszolgáltatás leszámolni, azonban reméli, hogy ezek is elenyésző csekély számban lesznek. A kormány humanus és engedékeny fellépése bizonyára nagy megelégedést kelt a vasutasok körében. A szabadkai vasutiakra megváltás ezen rendelet, mert a mieink közt egy sincs, akit akár izgatás, akár más büntetendő cselekmény terhelne. Így tehát nálunk senkinek sem lesz bántódása.

— **A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület.** Hónapok óta tart már a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület szervezési munkálata. A kulturegyesület vezetősége most alakítja a déli Magyarországon a D. M. K. E. fiókjait, amelyek a kulturális feladatok megoldásában lelkes segítő társai lesznek a D. M. K. E.-nek. Közelebb alakul meg a kulturegyesület fiókja Ujvidéken. A kulturegyesület egyébként is folytatja működését. Az aldunai telepítési

Vasárnap, május hó 1-én
nyitom meg külön cigányzenekar
közreműködése mellett, a helybeli

Városligeti erdőben Vendéglőmet.

A közönség kedves szórakoztatásáról, valamint jó ital- és ételekről gondoskodik a tulajdonos.

akció ügyében közelebb küldöttséget is vezet Tallián Béla miniszterhez. Ugyanez a küldöttség tisztelegni fog a kormány többi tagjainál is, hogy a kulturegyesület munkálkodására támogatásukat kérje. A D. M. K. E. különben most már állandó helyiségbe költözködött. Az egyesület helyisége Szegeden az Arany János-utca 3. sz. alatt van (telefon-szám 164), ahol a központi iroda minden egyleti dologban állandóan rendelkezésre áll a közönségnek. A D. M. K. E. alapító tagjai sorába újabban beléptek Samassa József dr. egri érsek, Szmrecsányi Pál nagyváradi püspök, Arad, Zombor, Pancsova, Kalocsa, Fél-egyháza, Abrudbánya, Selmezbánya városok Esztergom vármegye, Ormódy Vilmos, Rónay Elemér, a bács-bodrogi megyei jegyzők egylete.

— **Községi alkalmazottak nyugdíjintézménye.** A belügyminiszter, mint örömmel értesülünk, jóváhagyta megyénk által a községi alkalmazottak nyugdíjintézményére vonatkozólag alkotott szabályrendeletet. Mindössze három kisebb jelentőségű módosítást kíván, amit a legközelebbi rendkívüli megyei közgyűlés meg is fog tenni, úgy hogy ezután a szabályrendeletet a miniszter — leirata szerint — jóváhagyási záradékkal elfogja látni. A nyugdíjjogosultság 1904. évi január 1-től fog kezdődni.

— **A ki nem pályázott.** Bottyán Generális szerzője: *Szibenburg Károly* főgymn. nyugtanár, ma a pályázat lejártakor kérdésünkre kijelentette, hogy ő Szabadka város 1000 koronás pályadíjára *nem nyújtott* be semmiféle szindarabot. A *táti* tolla azért nem rozsdásodott be, a mennyiben volt alkalmunk meggyőződni, hogy egy nagyobb szabású történeti drámája: *A haza és a becsület* (Thököly korszakból) nemsokára készen lesz; ezt a fővárosi színházak egyikének küldi fel elbírálás végett.

— **A Zombori tárlat.** A „Nemzeti Szalon” tárlatát naponként nagyszámu közönség látogatja. A művészeknek nem lehet panaszkodni, mert a közönség nemcsak hogy erkölcsileg partolja őket, de anyagilag is nagyon szép támogatásban részesíti őket. A tárlat szerdáig marad nyitva Szerdán berekesztik a kiállítást és az egész kollekciónagybecskerekre viszi Rubovits műtárosa.

— **Karmeliták Zomborban.** Az új templom mellé a karmeliták kétemeletes, igen szép klastromot építenek, ami közel 100 ezer koronába fog kerülni. A klastrom építésére, melyre többen pályáztak, — a megbízatást Ulrich Vince zombori építőmester nyerte el.

— **Falusi István** színházunknak több éven át kedvelt biritonistája a jövő husvétől kezdve *Kr. csányi Ignác* szintársulatához szerződött.

— **Két napi telefon szolgálat.** Május elseje miatt az összes posta- és távirdahivatalok éjjel és nappal szünetlen munkát teljesítenek. Két napig tehát az ország minden telefon és sürgőnyhivatala küldi szíjjel

a híreket az esetleges szocialista mozgalmakról.

— **Névmagyarosítás.** *Krausz* Sámuel szabadkai főgymn. tanuló vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Kertész”-re változtatta.

— **Verekedés.** Zinger Vilmos a Nemzeti szálloda mindenese ma délben összeszóllalkozott az utcán egy pajtásával, aki úgy fejbeütötte, hogy súlyosabb sérülést szenvedett. Sebét a mentők kötözték be.

— **Örült a sinek között.** Ma délután 4 óra tájban nagy volt a rémület a teherpályaudvaron. A sinek között ugyanis eszeveszetten futkosott egy harminc év körüli nő, akit veszedelmes helyzetéből csak nagy nehezen lehetett kimenteni. A jelenlétűk az elfogott nő viselkedéséből csakhamar meggyőződtek, hogy elmeháborodott. A szerencsétlennek Tóth Maris a neve, mélykúti illetőségű cselédleány. A mentők a kórházba szállították.

— **Állásokat** nyerni legbiztosabban csakis az »Országos Általános Pályázati Hírlap» útján lehet, mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyjából e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselői, gazdasági, hivatalsszolgái, pénzügyi, kereskedelmi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a »Jegyesek és Házasulandók Lapja» melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor., egyes szám 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körút 18. Képviselők fiókkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek.

— **Házassági** célból ismerkedni legbiztosabban lehet »Házasulandók Lapja» útján, ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az »Országos Pályázati Hírlap»-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatotokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 12.

Szerződési tervezet.

Ugy értesülünk, hogy Pesti Ihsz nem akarja aláírni a városnak a színházi szerződést azért, mert a város nem vállal szavatosságot azért, hogy a színház esetleg bedől, amely esetben Pestinek nem akar semmiféle kártérítést nyújtani. E hir folytán lapunk egyik barátját felkértük, hogy készítsen el egy olyan szerződést, amelyet Pesti talán mégis aláírna. Az e célból tervezett szerződésnek egynehány pontját közöljük itt:

4-ik pont. Azon esetre, ha a színházi plafon szakadna le, akkor abban az esetben kötelezi magát Szabadka városa, hogy esős időben minden színházi látogatónak egy e célra szolgáló színházi esernyőt ad, nehogy a színelőadás alatt az eső a nyakába essen.

6-ik pont. Azon nem várt esetben, ha előadás közben valamelyik páholsor bedőlne és ennek folytán a szenvedett sérülések következtében a páholybérlet az egész szezon alatt színházba nem mehetnének, az esetben Szabadka városa kötelezi magát arra, hogy a szomszéd Sándor község lakóiból szerez páholybérletet, akiknek bérletösszegeért a készfizetői kezességét elvállalja.

9-ik pont. Ha a színház véletlenül pénteki napon dőlne össze, az esetben tekintettel arra, hogy az nap rendes előadás nincs, Pesti Ihsz arra a napra csak 300 korona elmulasztott hasznot számíthat fel.

14-ik pont. Ha a színház olyan napon égne le, amikor premiére vagy jutalomjáték van, akkor nemcsak a visszaadandó jegyek értékeért, de a szerzőknek megrendelt csokrokért is felelős a város.

29-ik pont. Ha a zsinórpadlást ismeretlen tettesek ellopják, az esetben csak az előadási daraboknak megfelelő aktuális zsinórokért felelős a város Pesti Ihsz Lajosnak.

38-ik pont. Minden a plafon lezuhanásából vagy a sülyesztő elsülyedéséből eredő kár megtérítendő az igazgatónak olyformán, hogy a felmerült káron kívül az igazgatónak tartozik venni a város olyan osztálysorsjegyet amellyel biztos főnyereményt csinál.

39-ik pont. Ha a színház úgy dőlne össze hogy azonkívül maga alá temetne olyan szintársulati tagokat akiknek az igazgató nagy előlegeket adott, abban az esetben köteles Szabadka város az összes előlegeket megtéríteni.

56-ik pont. Ha a színház összedőlése folytán valamelyik primadonna a hangját elvesztené az esetben tartozik a város a hangot hivatalosan kurrentáltatni és az igazgatónak a hangnak megfelelő kártérítést fizetni.

Eletunt urinő.

Végzetes lépésre ragadtatta magát egy urinő, aki megjárta a boldogtalan házasság kálváriáját. Nemcsak hogy férjével oly rosszul élt, hogy kénytelen volt a vele való életközösséget megszakítani, de aztán emiatt még a saját rokonaitól is folytonos zaklató szemrehányásoknak volt kitéve. Otthona sem volt. A gyorsan alkalmazott segély azonban kísérletét meghiusította.

Drechsler Ignácné, egy fővárosi államhivatalnok felesége, akinek válópöre folyamatban van, Szabadkán tartózkodott hetek óta nővérénél, Vörös Ernő vasuti vendéglős neje-nél. Ma délben a családi perpatvarok miatt végleg elkeseredett urinő erős gyufaoldatot ivott. Amint az esetet észrevették, rögtön hívták Dr. Patek Jenő vasuti orvost, aki az első segélyt nyújtotta Dr. Patek rögtön intézkedett, — hogy Drechslernét a kórházba szállítsák. A mentők néhány perc alatt megjelentek, a sérültet a kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmaztak. A gyors segéllyel minden veszélyt elhárítottak és biztosra vehető, hogy Drechslerné a napokban gyógyultan hagyja el a kórházat.

Dr. Heiszler J.

ORVOSTUDOR VIZGYÓGYINTÉZETE

~ SZABADKÁN, Mária-Terézia-park ut. ~

Telefon szám 211

Telefon szám 211

Gyógymódok: vizcúra, massage, szénsavas fürdők (nauheimi) orvosi-torna és villanyozás.

Javalva: Almatlanság-, főfájás-, szédülésnél; idegesség- és idegfájdalmaknál. Emésztési zavaroknál, főképen székrekedésnél. Rheumánál. Szénsavas fürdők (nauheimi) kitűnő hatasu a szív és vérérdény betegségeinél

TÖRVÉNYKEZÉS.

A szóntai lázadás.

Annak a lázadásnak, mely február hó közepe táján ütött ki Szóntán, most folyik a zombori kir. törvényszék előtt a végtárgyása. A tárgyalás kedden d. e. 9 órakor kezdődött s ítélethozatalra — tekintve upy a vádlottak, valamint a beidéztet tanúk óriási számát, valószínűleg csak hétfőn kerül sor. Az érdekes pörnek tárgyalása iránt nagy érdeklődés nyilvánul, úgy hogy a tárgyaló terem zsufolásig volt eddig megtelve. A szociálisták, akik mint vádlottak állanak a törvényszék plénuma előtt. erősen védelmezik maguk s egyesek oly beszédeket tartottak, akár csak a tüntető népgyűléseken.

A vádlottak ellen a kir. ügyészség izgatás és hatóság ellen elkövetett erőszak miatt emelt vádat s a főtárgyalás folyamán a legtöbbjére be is igazolódott a vád.

A tárgyalást Gózsdu Elek kir. törvényszéki elnök vezeti. Szavazobírák: Kovácsics Cézár és Szedressy Ödön Jegyző: Gado. A vádat Linczinger Gyula kir. alügyész, a védelmet Paul Kálmán ügyvéd képviseli. A fővádlottak, akik vizsgálati fogságban vannak, Szabó Imre köteles, Milos Márkó, ifj. Pálinkás János és Lukics Lovra földmivelők. Ezekon kívül még 28 vádlott van.

Pör egy emléktábla miatt.

A per folyamatba tétele alkalmával megírtuk már a peres esetet. Geiger A. Mór perelte az itteni izr. hitközséget, mivel a hitközség nem állította fel mindedig az új zsidó templomban, a Geiger-családnak a templom javára történt adományait megőrkítő emléktáblát. Holott erre egy közgyűlési határozatban kötelezte magát. Ismertettük, hogy Geiger ügyvédjei, Taussig Izsó, majd Révész Ernő a végrehajtási törvény 222. §-ra alapították a keresetet, amely szerint a bíróság bírság terhével kötelezhet valakit az elvált munká teljesítésére.

Az alperes hitközség ügyésze dr. Fischer Jákó, azzal védekezett, hogy itt csak egyoldalu ígéretéről van szó, hogy az ügy res extra commercium. és hogy a kérelem nem végrehajtható.

A járásbíró Fischer Jákó érvelését elfogadva a keresetével felperest elutasította. A jogi szempontból is érdekes ítélet indokolása többek közt ezt mondja:

Felperes a do ut facias elvén alapuló közgyűlési határozatra nem hivatkozik és így a megállapodás nyilván csak az adomány kieszközlése körül eljáró hitközségi tagok és az adományozó Geiger Adolf közt jöhetett létre.

Szerződés vagy jogügylet nem jött létre s alperes határozata, mely hálából lett egyoldalu ígéret jellegével bír, amely teljesítése

iránt jogilag érvényesíthető kötelezettséget nem állapít meg; s mert ha a kétoldalu szerződés bizonyítva lenne is arra nézve, hogy valamely vallásfelekezet templomában valamely ily intézkedés tétessék, amely a templom állandó felszerelésére vonatkozik, a felekezet részéről az ily kötelezettség vállalás birói uton érvényesíthető kötelezettséget nem létesít, mivel ezen dolgok megengedhetőségének meghatározása az illető vallásnak különböző időben gyakran eltérően alkalmazott szabályaitól és felfogásától függ.

LEGUJABB.

A háború.

Az orosz hivatalos lap közlése szerint néhány állam alattvalóitól kérvények érkeztek be, hogy mint önkéntesek beléphessenek a keletázsiai orosz hadseregbe. A cár azonban, tekintettel arra, hogy az egyén élete és ereje első sorban saját hazájáé, nem tartja teljesíthetőnek az ilyen kérelmeket.

Tomesányi Russi a ravatalon.

A szerencsétlen véget ért kis színész már a ravatalon fekszik. Tegnap este negyednyolc órakor koporsóba fektették a holttestet, azután kivitték a kerepesi-uti temető

halottas házába, a melynek nagytermében állították föl a ravatalt. A gyászdrapériával diszitett szoba közepén áll az esüstös koporsó, amelyen a következő felírás van:

»Tomesányi Russi. Élt huszonnégy évet.«

Ugyanaz a fölírás olvasható a koporsó fejrészenél lógó keresztben is. A koporsón, amely körül husz gyertya ég és amely mellett két diszruhás őr áll, eddig két koszorú van. A kisebbik szalagján Jenő név olvasható, a nagyobbik, liliomokból készült koszorút a »Magyar színház« igazgatósága helyezte a ravatalra. Szalagján »Russinak, a Magyar színház igazgatósága« felírás van. Tegnap sorra érték egymást a részvétlátogatók a klinikán.

Eljöttek a fiatal barátai, a pályatársai, az ismerősei, hogy még egy utolsó „Istenhozzád“-ot mondjanak a szerencsétlen kis Russinak. Illés János portás, aki Tomesányi Russi betegsége alatt egy pillanatig sem aludt, könnyes szemekkel fogadta és vezette a holttesthez az érkezőket. A temetés ma délután háromnegyed négy órakor volt.

Szerelmi dráma a kórházban.

Ma éjjel halálos végű szerelmi dráma játszódott le a budapesti zsidó kórházban melynek hősei Szabó Ilona cseléd és Szabó Péter

Teljes waggonrakományok bármely állomásra szállítva!

KERTÉSZ ALBERT

SZABADKA, VI. kőr. Petőfi-utca 88. sz. (gimnáziummal szemben.)

MELOCCO PÉTER Budapest

Eternit-művek.

Márvány, mozaiklap, műkő és cement-áru-gyár. Beton és vasbeton építési vállalat

HATSCHEK LAJOS

Eternit-pala gyárainak

KÉPVISELETE ÉS RAKTÁRA.

ÉPÍTÉSI ANYAGOK RAKTÁRA.

ELADÁS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Állandóan raktáron tart:

Építési anyagok:

Elsőrendű minőségű biharmegyei

fával égetett darabos és építési mész.

• Valódi beocsini román és portland

cement eredeti ölmozott zsákokban. •

Hornyolt tetőcserepek. • Tüzálló (chamotte) téglák. • Valódi egeresi szobrász és

alabastrom gipsz. • Kátrány kőfedellemezek. • Szagtalan valódi asfalt lemezek. •

Asphalt elszigetelő lemezek. • Vizmentes köszénkátrány. • Elsőrendű Carbolineum

fotelítésre. • Cement és mozaiklapok a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. • Cső-

műszölt portland és kőagyag csövek. • Szurok faklyák.

Sürgöny és levélcim: Kertész Albert Szabadka. Telefon 204. sz.

Jutányos árak. Csak elsőrendű árúk. Azonnali szállítás.

A m. kir. államv. gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőzcséplőkészleteket, ipari czélokra alkalmas COMPOUND lokomobilokat.

MILLENIUUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő

aratógépeket, valamint egyéb

mezőgazdasági eszközöket.

villamos kalauz. Körülbelül egy évvel ezelőtt Szabó Péter a ki nagyon féltékeny volt ráltott a leányra, a miért fél évig börtönben ült. Néhány nappal ezelőtt kiszabadult s azóta folyton kutatott Szabó Ilona után. Tegnap megtudta a címet a beteglátogatási idő alatt, bement a zsidó kórházba s elbujt. Éjjel aztán felkereste a fürdőszobában az alvó leányt s rövid civakodás után rásütötte a revolverét. A leány, akit a golyó a balkarján ért, rémült sikoltozással szaladt le a portáshoz, fölkelte aztán sietve ment vele együtt vissza a fürdő szobába. Ott borzasztó látvány tárult a szemük elé. Szabó Péter arccal a földre borulva feküdt a szoba közepén, szájából patakzott a vér. Orvosért siettek, mire azonban megjött, a kalauz már halva volt.

Éhenhalt sarkutazó.

Az orosz tudományos világnak halottja van, báró Toll aki expedíciót szervezett a sark felé. Hajója, a „Sarja“ a téli fagyban megrekedt a jégsivatagban. Báró Toll azonban nem akart a hajón telelenni s tovább indult — egymaga. Most Pétervárra visszatért Brusnew mérnök, a báró utitársa és jelentette, hogy a vakmerő sarkutazó a Benettföldön éhenhalt és megfagyott.

Budapesti gabonatőzsdé.

Kálnoky és Simon gabonatermék-kereskedő cég tudósítása.

— Április 30. —

A határidő-üzlet.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza ápr.-re	780—779	779—80
Buza máj. 1904	—	—
Buza okt.	788—787	786—87
Rozs ápr.-re	—	—
Rozs májusra	—	—
Rozs okt.-re	648—647	647—48
Zab máj.-ra	524—522	—
Zab	—	—
Zab október	550—549	546—48
Tengeri máj.	503—501	498—99
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Teng. jul. 1904	518—516	513—14
Repce	—	—
repce aug.	10.85—10.95	—

Könyvnyomda áthelyezés.

Kladek és Hamburger könyvnyomdáját

f. é. május 1-én
 Batthyányi-utca Halbrorh-féle
 (volt Petrovics-) házba
helyezi át.

Egy jó házból való fiu

TANONCZUL

felvétetik **KISS ISTVÁN** fűszer- és csemegeáru kereskedésében.

Szabadka, Kossuth-utca.

Birtok eladás.

F. 1904. évi május hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Dr. Békeffy Gyula szabadkai ügyvéd irodájában szóbeli versenyajánlat

utján eladásra kerül a néhai Szárits Károly hagyatékából Tóth Kálmán és kiskoru Tóth Istvánnak jutott mintegy 50 (ötven) lánca á 2000 □-öl területű nagyfényi szántóföld. A részletes feltételeket meg lehet tudni a fentebb megnevezett ügyvédtől.

Hirdetmény.

a IV. osztályu keresedi adó aló tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1904 évi május havában, az állandó fizetést, nyug-, kegy- vagy tiszteletdíjat húzó

állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi egyházi, társulati és magántisztek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug- avagy kegydíjat húzó özvegyek, állandó alkalmazásban lévő üzletvezetők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok, s általában a 80 koronánál több havidíj húzó segédek, segédmunkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivatalszolgák stb. a keresetadó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket — az alább említendő kivételével — a részükre ingyen ki-szolgáltató vallomási iven bevallani tartoznak, azonkívül a vállalatok és intézetek igaz-

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrebecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000	koronás nagy jutalmat az 57080 számú sorsjegyre,	a 80.000	koronás főnyereményt a 83061. sz. sorsj.-re
a 100.000	koronás nyereményt a 7366. sz. sorsj.-re	a 70.000	„ „ a 81161. „ „
a 100.000	„ „ a 52528. „ „	a 70.000	„ „ az 5498. „ „
a 100.000	„ „ a 94780. „ „	a 60.000	„ „ az 51613. „ „
a 90.000	„ „ a 109780. „ „	a 60.000	„ „ a 76347. „ „
a 90.000	„ „ a 83610. „ „	a 50.000	„ „ a 4036. „ „
a 90.000	„ „ a 97787. „ „		

és ezeken kivül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas öszeteg,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14,459.000 korona öszetegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; 1/4 erdeti sorsjegy frt 1.50, vagy kor. 3.—
 1/2 „ „ „ 3.— „ „ 6.—; 1/1 „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az öszeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi május hó 17-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzas már május 17. és 18-án lesz.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHAZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték üzletel:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Muzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRS** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az öszteget ..... kor. ösztegeben { utánvételezni kérem
 postautalvánnyal küldöm
 melléklem bankjegyekben (bélyegekbén) } A nem tetsző
 törlendő

Pontos cím:

.....
 .....

gatósága, elöljáróság, pénztár, földbirtokos vagy üzlettulajdonos, a kitől vagy a melytől az adóköteles fizetését húzza, szintén kötelezhető arra, hogy a nála illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név- és fizetés-jegyzékét az adókiadó hatóságnak nyújtsa be.

Az adókötelesek az összes rendes fizetést, nyug-, kegy- vagy tiszteletdíjat, szóval mindazokat a járandóságokat, melyeket az állással egybekötött bármily néven nevezendő szolgálatuk fejében akár készpénzben, akár készpénzben, akár természetben, akár egyéb járulékokban élveznek, — a folyó évi, vagy ha az a folyó évre megállapítható nem volt, az előző évi állapot szerint a valóságba felvenni tartoznak. Ezen keresmények bevallása alól azok az illetmények sem vétetnek ki, a melyek adóztatás tárgyát nem képezik, mert annak elbírálására: vajjon valamely készpénzbeli vagy természetbeli járandóság, avagy egyéb járuléka a keresetadó negyedik osztálya alá esik-e vagy sem, kizárólag az adó kivetésére illetékes közegek vannak hivatva.

A IV. osztályu keresetadó alá tartozó járandóságoknak az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból történt valótlán bementése, vagy be nem vallása (1875. évi XXIX. t.-c. 31. §.) jövedéki kihágást képez melynek bírsága 1—8-szor annyi, mint az az összeg, melylyel az államkincstár megkárosított.

Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivetésére illetékes közegek jogérvényesen megállapítottak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek tisztviselői vallomást nem adnak; ezeknek illetményeit az illető vállalatok és egyletek kötelesek bevallani, a kivetett keresetadót tőlük beszédni és az állampénztárba évnegyedenként beszolgáltatni.

Tisztek, tisztviselők és hivatalnokok, kik fizetéseiket állami, vagy államkezelés alatt álló közalapítványi pénztárból húzzák, valomást adni nem kötelesek, ezen adókötelesek keresetadóját a pénzügyi hatóság szabja ki és havi levonások útján a közpénztár szedi be.

Ha valaki a IV. osztályu kereseti adó tárgyát képező többrendbeli illetményt élvez, ily esetben a IV. osztályu keresetadó az illetmények összevont összege után vettetik ki.

Kelt Zomborban, 1904 évi április hó 23.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

A zombori magyar királyi pénzügyigazgatóságtól.

Hirdetmény

a gyárak és iparosmühelyekben alkalmazott egyének bevallása tárgyában.

A gyárak és iparosmühelyek tulajdonosai ezennel fölhivatnak, hogy az 1875. évi XXIX. t. cz. 16. §-ának első bekezdésében kimondott kötelezettség alapján, de saját jó felfogott érdekükben is a vezetésük alatt álló vállalatokban az 1903. év október havában alkalmazott összes munkásokról, munkásnőkről, segédekről, szolgálókról, cselédekről, dijnokokról, szóval az illető gyárban vagy iparosmühelyben alkalmazott összes egyénekről az e célra a községi előjáróság, illetve városi adóhivatalból díjmentesen beszerezhető nyomtatványon szerkesztett és az alkalmazottak lakhelyére való tekintettel községenként elkülönített névjegyzékét egy-egy példányban készítsék el és 1904. évi május hó 15-ig a zombori kir. pénzügyigazgatósághoz az illető községi előjáróság (városi adóhivatal) útján küldjék be.

E névjegyzékben a gyáros illetve a iparosmühely vállalkozója csupán az alkalmazottak neveinek, alkalmaztatásuk minőségének s végül napszámuk, bérük, illetőleg havi díjuknak megfelelő 1—7. rovatokat töltik ki. Megjegyeztetik, hogy a készpénzben fizetett munkadíjhoz az ellátás pénzbeli értéke is hozzáadandó.

Zombor 1904. évi április hó 23.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény

a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1904. évi május hó 15-ig a tőkekamat- és járadékadó alá eső jövedelmeket, az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles.

Tőkekamat- és járadékadó tárgyát képezi mindazon vagyon, mely a föld-, ház- és keresetadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója által közvetve vagy közvetlenül nem érintetik; képezik jelesen: mindazon kamatok, osztalékok és jutalekok, melyeket az ország valamely lakosa (egyén vagy erkölcsi személy) a következő jövedelemforrásokból, ugymint:

- bel- vagy külföldről folyó életjáradékokból, özvegyi ellátásból vagy rokonsági évi járadékból;
- kézi- vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adóslevelekre, váltókra vagy bármilyen kötvényekre, bel- vagy külföldön kölcsönadott, további hitbizományi, családi és alapítványi tőkéből;
- belföldi földbirtokkal összekötött, a földadó tárgyát nem képező, dologi jogosítványokból;
- külföldön fekvő föld- vagy házbirtokból, ipari, kereskedelmi s bármilyen nevezet alatt értendő külföldi részvényekből;
- az állam vagy
- törvényhatóságok által kibocsátott s külföldön törvények által adómentesség kedvezményében nem részesített kötvényekből húz; végre
- a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított pénzügyintézeteknél, továbbá takarékpénztáraknál és mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok vagy folyó-számla mellett gyümölcsözés végett elhelyezett tőkéből folyó jövedelem.

Az adózók a vallomás beadásának kötelezettsége alól a következő tőkéből folyó jövedelmekre nézve mentetnek fel:

- a fentebb említett magyar államkötv.;
- az adómentességben nem részesített elsőbbségi kötvények kamatai;
- nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek által felvett és jelzálogilag biztosított tőkék kamatai.

Az ezen kamatok után járó tőkekamatadót és pedig az a) alattiak után a kifizető állami pénztár, a b) és c) alattiak után a kamatok kifizető társulat az illető kamat-élvezőnek rovására vonja le, s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be.

A pénzügyintézeteknél elhelyezett, fentebb g) alatt említett tőkéből folyó jövedelmet ezen tőkék birtokosai szintén nem tartoznak adó alá bevallani.

Ellenben a pénzügyintézetek kötelesek ezen kamattörvény összegét és pedig:

- a kifizetett kamatok összegét évnegyedenként, minden év március, június, szeptember és december havának utolsó napján;
- a tőkésített kamatok összegét félévénként, minden év január és július havának utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni és az ezen kamatok után járó adót egyidejűleg beszolgáltatni; jogositva vannak azonban arra, hogy ezt az adót a kifizetett vagy a tőkéhez irt kamatokból visszatarthassák.

A tőkekamat- és járadékadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat- és járadékjövdelem után lévén kivetendő, az 1903. évi adóztatás alá az 1902. évben élvezett kamat (járadék) jövedelem vallandó be.

A tőkekamat- és járadékadó az adóköteles fél állandó tartózkodási helyén vettetik ki.

Mindazon adózók, kik a tőkekamat és járadékadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból, az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írás-

ban valótlánul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1883. évi XLIV. t.-cz. 100. §-a értelmében büntetettek.

Kelt Zomborban, 1904. április hóban.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény.

a hadmentességi díj alá tartozó egyének által teendő bejelentések tárgyában.

1904 évi május 15-éig tartozik az, ki:

- mint hadiszolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból töröltetett;
- mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelenség nyilvánított;
- a katonai szolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, mely őt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;
- az 1868: XL. t.-c. alapján, mint családfentartó felmentetett és az 1889. évi VI. t.-c. életbelépte után is bármely okból fel nem avattatott;

5. külföldre költözési engedélyt nyert és hadmentességi díjfizetési kötelezettsége még tart, ama község előjáróságánál (városi adóhivatalánál) hol állandóan tartózkodik, az e célra szolgáló nyomtatványon:

- polgári állását;
- lakását;
- ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesített;
- azt az évet, melytől fogva a felmentés számítható, bejelenteni és
- a reá, esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik, a megelőző évben állandó lakhelyén, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni.

Ezen kívül tartozik:

f) az a véd, illetve hadköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t.-cikk 20. §-a értelmében a kirovando hadmentességi díj három, egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-je) között lefolyt, változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t.-c. 4. §-nak 3-ik pontja értelmében ott, a hol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenvén, vallomásukat ugyanott tollba mondassák, de ha tenni ezt elmulasztják, a fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Kelt Zomborban, 1904 április hóban.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény.

a III. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A III. osztályu kereseti adó az 1902., 1903. és 1904. évekre való érvénynyel lévén kivetve, mindazok az adózók, kik e cimen eddig megadóztatva nem voltak, vagy kik az adóköteles üzletet, keresetet, vagy haszonhajtó foglalkozást az 1903. év folyamán alatt megkezdették, vállalatuk vagy egyéb haszonhajtó foglalkozásuk után az adóévet megelőző három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számítható, illetőleg fenállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyeresémet bevallani a folyó év január hó 20. napjáig tartoztak volna. — Minthogy azonban a folyó év március 30-án megszűnt költségvetésen kívüli állapot miatt ezen határidő betartható nem volt, felhivatnak az

érdekeltek, hogy ezen vallomásaikat a *folyó év május hó 1-15-ike* közti határidőben terjesszék be.

Évi tiszta nyereségnek vétetik az üzletről vagy foglalkozásból eredő összes jövedelemnek az a része, mely az üzlet, vagy foglalkozás folytatásához szükséges kiadások levonása után fenmarad; az üzlettulajdonosnak s általában az adófizetésre kötelezettnek oly kiadásai azonban, melyek nem az üzletről vagy foglalkozással járnak, hanem akár magának, akár pedig családjának és hozzátartozóinak fentartására szolgálnak, a jövedelemből, keresményből le nem vonhatók.

A ki több vállalatból, kereset, illetőleg jövedelemforrásból húz jövedelmet, köteles minden egyes vállalatról, üzletről vagy keresetről külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik *segédekkel dolgoznak, tartoznak a vallomáshoz segéd munkáik jegyzékét csatolni*, mely jegyzékben a segédek nevei, az üzletbe vagy foglalkozásba belépésük ideje, havi vagy évi fizetésük pontosan kiteendő.

Az adózó, aki az adókötelezettek és az adótárgyak összeírása után lép a III. osztályu kereseti adókötelesek sorába, adóköteles üzletének megnyitása napjától számított két hó alatt köteles vallomást tenni.

A III. osztályu kereseti adó alá eső jövedelemnek bevallására, valamint az üzletben alkalmazott segédek bejegyzésére szolgáló *ürlapok az adózóknak a községi elöljárók* (városi adóhivatalok) által ingyen szolgáltatnak ki.

A bevalló az ürlap egyes rovatait kitölteni s annak bizonyításául, hogy az adatokat saját tudomásához képest pontosan és lelkiismeretesen közölte, eskü helyett polgári becsületszava zálogául nevét, valamint a bevallás napját és helyét aláírni köteles.

E vallomás fentebb kitűzött határidő alatt a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be.

Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállalatukat, keresetüket, vagy jövedelemforrásukat az *államkincstár megrövidítésére irányító t szándékából* az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlanul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészben vagy részben törvényt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt, az 1883. évi XLIV. t. c. 100. §-a értelmében büntetnek.

Kelt Zomborban, 1904. évi április hóban.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Hirdetmény.

a házbérjövdelem bevallása és a házösszeírás tárgyában.

A házbéradó három év tartamára, vagyis az 1902., 1903. és 1904. évekre való érvénynyel kivételével, az 1904-ik évben csak azokra a házakra vonatkozólag van új kivételnek helye, melyeknek tulajdonosai az előbb bérbeadva nem volt lakrészeket az 1903. év folyama alatt bérbeadták. A házbérvallomások beadására a m. kir. pénzügyminiszterium az 1904. évi május hó 1-15-ig terjedő időt tűzte ki.

Felhivatnak ennél fogva a fentemlített háztulajdonosok, hogy a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál) ingyen megszerezhető házbérjövdelemvallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a községi elöljáróságnál (városi adóhivatalnál) legkésőbb 1904. évi május hó 15-éig o'vetlenül nyujtsák be.

A háztulajdonos vagy a háznak állandó hasznélvezője, a házbérvallomás benyújtását meghatalmasított által is eszközölheti, házbér eltitkolás esetén azonban az adómegrövidítés miatti felelősség a háztulajdonost terheli. Ha több a tulajdonos, a vallomást valamennyinek, vagy az általok e végre különösen felhatalmazottnak kell aláírni és a vallomás helyességeért valamennyi felelős.

A házak nyers jövedelmét képezi együtvéve mindaz, a mit a tulajdonos a bébeadott ház használata fejében a bérlőtől húz.

A bérjövdelem alatt tehát nemcsak az e címen tényleg kikötött pénzbeli szolgáltatás, hanem mindaz értendő, mit a bérlő a bérlemény használata fejében ellenértékképp fizet: ilyenek az állami és községi adók, tűzkár biztosítási összeg, közmunka, katonai elszállásolás és házjavítások vagy állandó átalakítások költsége, továbbá mindazon összegek, melyeket a bérlő a bérbeadónak: vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenmü költségek címén fizet s végre minden egyéb természetbeni szolgáltatások. Ennél fogva a háztulajdonos vagy annak meghatalmazottja a lakbérket minden épületnél, lakosztálynál vagy egyes lakrészeknél általában minden levonás nélkül úgy köteles bevallani, a mint azok szóbeli vagy írásbeli szerződésileg megállapítottak.

Butorzattal együtt bérbeadott épületek vagy lakrészek házbéradó alapjául úgy vétetnek fel, mintha butorzat nélkül adattak volna ki, levonván az összes bérből az a többlet, mely a butorzatra esik.

Ugyanaz áll akkor is, ha a ház kerttel együtt adatik bérbé, mely esetben a kertre eső többlet vonatik le.

A házak nyers jövedelméhez csupán azok az összegek nem számítottak, melyeket a bérlő némely községben ugynevezett házbérkrajcárok elnevezése alatt fizet. Ezek az összegek azonban a ház nyers jövedelmétől elkülönítve mutatandók ki, vagy a vallomásban megjegyzendő, hogy a bevallott nyers házbérjövdelemben ezek a házbérkrajcárok is bennfoglaltatnak, mely utóbbi esetben az adókiivetést teljesítő közegek a házbérkrajcárok címén szedett összeget a ház nyers jövedelméből mindenekelőtt, vagyis még az épületfenntartási költség és értéktörlesztés fejében leszámítandó törvényes százalék leütése előtt, hivatalból fogják levonni.

Az ezen leütés után mutatkozó s teljes összegében bevallott nyers házbérjövdelem alapján a házbéradó tárgyat képező tiszta jövedelmet szintén nem a bevalló háztulajdonos, hanem a házbéradót kivétel közegek számítják ki a fennálló törvény értelmében.

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbérjövdeleme megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre őt a hatósági közegek felszólítják.

A lakbérlők magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevének a háztulajdonos köteleességszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

Az a házbirtokos, ki a bevallási ívet, annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszeget bejegyezte volna, a lakbérlőkkel aláírattja, annyiszor büntetetik 200 koronával, ahány bérlőnél követte el ezt a mulasztást.

A befizetett birság egészben a feljelentőnek adatik. (1873. VI. t.-c. 3. §.)

A házbérjövdelem eltitkolása és valótlan adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1-8-szorosával büntetetik. (1883. XLIV. t.-z. 100 §.)

Ha a házbirtokos és lakbérlő közötti egyetértésből szándékosan követetett el az adó kijátszása s ezáltal az államkincstár megrövidítése mindkét fél a megrövidítésnek kitett összeg háromszorosának megfizetésével büntetendő, (1868. XXII. t.-c. 22. §.) e büntetés alól azonban felmentetik a bérlő, ha a törvény megszegését 15 nap alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigazgatóságnál. (1873. VI. t.-c. 3. §.)

Az a házbirtokos, házgondnok vagy házfelügyelő, a ki a házbérvallomást az 1883. XLIV. t.-c. 15. §-ban körülírt felhívás dacára sem adja be, vagy a hiányos alakban beadott vallomás hivatalosan megjelölt hiányait a kivétel közegek által kitűzött legalább nyolc napi záros határidő alatt nem pótolja; a hiányok kipótlása végett elrendelt helyszíni szemle költségeit viselni tartozik és 2 koronától 100 koronáig terjedhető birsággal büntetendő. (1883. XLIV. t.-c. 15. és 101. §§.)

Kelt Zomborban, 1904. évi május hóban.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

57. sz. eln. igt. 904.

Hirdetmény.

A kórházi bizottságnak f. évi ápr. 23-án hozott határozata értelmében ezennel közhírré tétetik, miszerint a közkórház részére évenként szükséges circa 3000 korona értékű kötszerek beszerzésére az árlejtés f. évi május hó 14-én d. e. 11 órakor a közkórház igazgatói hivatalában fog megtartatni, melyre az érdekeltek oly megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint lehetőleg magyar gyártmányu kötszerekre tett írásbeli ajánlataikat szabályszerűen lepecsételt borítékba zárva május hó 13-án d. u. 5 óráig a „Mária Valéria“ közkórház gondnoki hivatalánál nyujtsák be.

A szállítás június 6-tól kezdődőlag 3 évre szól.

A szállítandó kötszerek minőségét és mennyiségét illetőleg Dr. Sántha György a sebészeti osztály főorvosa adja meg a szükséges felvilágosításokat.

A megkívánt 300 kor. óvadék az ajánlat-hoz csatolandó.

Utóajánlatok valamint május hó 13-ig be nem érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A „Mária Valéria“ közkórház igazgatósága.

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város polg. közs. iskolaszéke egy belterületi iskolaszéke egy belterületi tanítónői állásra és ennek betöltése által esetleg üresedésbe kerülő külterületi tanítói állásra 1904. évi május hó 14-ig terjedő határidővel pályázatot hirdet. A belterületi tanítónői álláshoz fűzött javadalmak: egyezer korona évi törzsfizetés, kettőszáznegyven korona évi lakbér és száz korona ötvenkinti korpótlék. A külterületi állás javadalmi évi kilencszáz korona törzsfizetés, törvényesen biztosított szabad lakás, fél láncc föld hasznélvezete és száz korona ötvenkinti korpótlék. A külterületi állásra úgy férfi, mint nőtanítók folyamodhatnak. Csak okleveles pályázók vétetnek figyelembe. A kellően felszerelt kérvények a fenti határnapig alulirothoz küldendő.

Kelt Szabadkán, a polg. közs. iskolaszéknek 1904. évi április hó 21-én tartott üléséből.

Varga Károly

iskolaszéki elnök.

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy az indóházal szemben levő „Polgári Szálloda“

nagy mu'ató kerthelyiségemet

mai napon ünnepélyesen megnyitom.

Két fedett tekepálya. Tisztán kezelt asztali bork.

Dreher sör.

Naponta friss csapolás. Pontos és szolid kiszolgálás. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve

maradok tisztelettel

Jóth József, vendéglős.

741/904. eln. sz.

Pályázat: hirdetés.

Szabadka sz. kir. város „Mária Valéria” közkórházában lemondás folytán egy 1200 kor. évi fizetéssel, lakás, fűtés, világítás és élelmezéssel javadalmazott alorvosi állás jövőn üresedésbe, arra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket Schmausz Endre főispán úrnál Szabadkán legkésőbb f. évi május hó 16-ig annál is inkább nyujtsák be, mert ezen időn túl érkező kérvények figyelembe vételnek nem fognak.

Pályázóktól megkivántatik az egyetemes orvostudori oklevél, hosszabb kórházi, vagy klinikai gyakorlat és nőtlenség, műtői oklevél a pályázónak előnyt biztosít. Az alorvos, ki a közkórházban köteles lakni, az első segélynyújtást kivéve, orvosi magángyakorlatot nem folytathat.

Szabadkán, 1904. ápr. 25-én

Dr. Biró Károly,
polgármester.

Hol lehet legolcsóbban
Vásárolni

kész férfi öltönyt,
gyermek ruhát,
női kabátot
és paletot

Földes Samu és Társa

Szabadka, Főtér Vermes-palota.

Férfi öltöny	---	---	17 kor. feljebb
Ulster	---	---	22 „ „
Felöltő	---	---	17 „ „
Gyermek öltöny	---	---	5 „ „
Gyermek felöltő	---	---	9 „ „

Külön osztály női konfekciókban.

Női Jaquetok	---	---	11 kor. feljebb
Női Paletok	---	---	17 „ „
Fü és leánygallérok	---	---	5 „ „

Szabadkai takarékos és hitelintézet mint szövetkezet.**Aláírási felhívás a IV-ik évtársulatra**

Értesítjük a t. közönséget, hogy az aláírások IV-ik évtársulatunkra a mai nappal megkezdődnek.

Üzletrészek (heti koronás befizetések) jegyezhetők az intézet helyiségében — volt Sümegi féle, most Miloszavlyevits-féle ház, a postával szemben — valamint az intézet igazgatósági, választmányi és felügyelő bizottsági tagjainál.

Kölcsönök úgy váltóra, mint jelzálogi bekebelezés mellett teljes versenyképességgel a legelőnyösebb kamatláb mellett folyósítanak.

Betétek — a betét napjától kezdődő kamatozásra $4\frac{1}{2}\%$ mellett elfogadtatnak.

Allandó betétek kamatlába 5% .

Szabadka, 1904. május 1-én.

Az igazgatóság.

Tagok száma	1904. április 30-án	1367.
Üzletrészek száma	„ „ „	3897.
Kölcsönállomány	„ „ „	560.000 k.
Befizetett törzstőke	„ „ „	300,521 k.

56. sz. eln. igt. 904.

Hirdetmény.

A kórházi bizottságnak f. évi április hó 23-án hozott határozata értelmében ezennel közhírré tétetik, miszerint a közkórház részére a jövő téli időszakra szükséges mintegy 45—50 vagon szén beszerzésére az árlejtés, f. évi május 20-án d. e. 11 órakor a közkórház igazgatói hiva alában fog megtartani, melyre az érdekeltek oly megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint kizárólag csak magyarországi szénre tett írásbeli ajánlataikat szabályszerűen lepecsételt borítékba zárva május hó 19-én d. u. 5 óráig a „Mária Valéria” közkórház gondnoki hivatalánál nyujtsák be.

A megkivánt 1000 kor. óvadék az ajánlathoz esatolandó.
Utóajánlatok valamint május hó 19-ig be nem érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.
Szabadka, 1904. ápr. 27-én.

A „Mária Valéria” közkórház igazgatósága.

? **Miért?**
GAEDICKE
nevezik

bankházát a legnagyobb

Szerencse-gyűjtődének?

Mert ott a legtöbb főnyereményt fizették ki
Mert ott a 602.000 kor. jutalmat
Mert ott 3-szor a 400.000 kor. főnyereményt
Mert ott 3-szor a 100.000 „ „
Mert ott 1-szer a 70.000 „ „
Mert ott 4-szer a 60.000 „ „
Mert ott 3-szor a 30.000 „ „
Mert ott 5-ször a 25.000 „ „
Mert ott 10-szer a 20.000 „ „

nyerték és

 mert más gyűjtőde hasonló
eredményt felmutatni nem tud.

A ki tehát főnyereményhez akar jutni, siessen a XIV-dik magyar kir. szab. osztályosorsjáték május 17. és 18-án megtartandó húzásához postautalványon vagy utánvét mellett

$\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ sorsjegyeket

12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért rendelni

GAEDICKE A. bankházánál

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtődéje
BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca 11. szám.

 Postatakarékpénztári befizetési lapokkal az összegek postadíjmentes átutalhatóság céljából kívánatra szívesen szolgálok.

Levágandó rendelőlevél.

GAEDICKE A. urnak

BUDAPEST.

Szíveskedjék címemre.....I. osztályu eredeti Magy. kir. szab. osztályosors-jegyvet a hivatalos tervvel együtt küldeni.

Az ellenérték.....korona utánvételezendő postautalványon küldöm

Pontos cím: Név.....
Állás.....
Lakhely.....
Utolsó posta.....

A nem kívánt módoszat törölendő.